

REFUSJONSORDNINGEN FOR SPILLOLJE

ÅRSRAPPORT 2022

MILJØDIREKTORATET

M-2526|2023

Refusjonsordningen for spillolje

Årsrapport 2022

ADRESSE COWI AS

Karvesvingen 2

0579 Oslo

Postboks 6412, Etterstad

0605 Oslo

TLF +47 21497688

WWW cowi.no

PROSJEKTNR.	A127850
DOKUMENTNR.	M-2526 2023
VERSJON	1
UTGIVELSESDATO	14.04.2023
UTARBEIDET	LIV BRUÅS HENNINGE
KONTROLLERT	NINA JETMUNDSEN
GODKJENT	JOSEPH DOMFEH, MILJØDIREKTORATET

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	4
2	Resultater i 2022	5
2.1	Datautvalg	5
2.2	Nøkkeltall	5
2.3	Innsamlede mengder, 1994-2022	5
2.4	Utvikling i refusjonssatsen, 1994-2022	7
3	Oljekvalitet	8
4	Erfaringer fra driften i 2022	9
4.1	Elektronisk løsning for refusjonsanmodninger	9
4.2	Erfaringer med elektronisk løsning	9
4.3	Behandling av refusjonsanmodninger anmodninger	9
4.4	Trender	10

1 Innledning

Med spillolje menes brukte smøreoljer, hydraulikkoljer, transformatoroljer og lignende oljetyper som kasseres eller ikke lenger kan brukes til sine opprinnelige formål. Spillolje er farlig avfall og skal håndteres i henhold til bestemmelsene i avfallsforskriften kapittel 11.

Undersøkelser fra begynnelsen av 1990-tallet viste at prisen avfallsprodusentene måtte betale for levering til godkjent anlegg var et hinder for forsvarlig håndtering. Tilskudds- og refusjonsordningen for spillolje ble derfor innført den 1.1.1994, for å stimulere til økt innlevering av spillolje.

Ordningen finansieres gjennom bevilgninger på statsbudsjettet. Den er hjemlet gjennom:

- statsbudsjettet
- individuelle godkjenninger til 19 aktive refusjonsanlegg per 2022
- Miljødirektoratets vilkårsdokument for ordningen, revidert 1.10.2018 og 1.3.2020.

Miljødirektoratet har forvaltningsansvaret for ordningen, og betaler ut refusjon til refusjonsanleggene i henhold til vilkårene for ordningen. COWI AS har i 2022 hatt i oppdrag å kvalitetssikre refusjonsanmodningene, med tilhørende deklarasjoner for farlig avfall, før direktoratet utbetaler refusjon, eller eventuelt avslår utbetaling. Refusjon ble i 2022 utbetalt i henhold til elektronisk anmodning fra refusjonsanleggene. Refusjonssatsen var i 2022 på kr 2,70 per liter.

Refusjonsordningen krever at spillolje som det søkes refusjon for, overholder visse kvalitetskrav, se kapittel 3. Kravene skal bidra til at det bare betales ut refusjon for refusjonsberettiget spillolje. Oljekvaliteten dokumenteres gjennom analyser av flammepunkt og oljens innhold av vann, svovel og totalt organisk klor. Ved utbetaling gjøres det et prosentvis fradrag for vanninnholdet i oljen.

Søknader om refusjon og saksbehandling av disse, håndteres digitalt i [Avfallsdeklarerer.no](https://avfallsdeklarerer.no)

Mer informasjon om ordningen finnes på Miljødirektoratets hjemmesider:

www.miljodirektoratet.no.

2 Resultater i 2022

2.1 Datautvalg

I 2022 var det 18 anlegg som søkte om refusjon for spillolje. Det ble sendt inn 343 refusjonsanmodninger og av disse ble alle anmodninger behandlet av konsulenten. Alle anmodningene tilfredstilte kvalitetskravene i henhold til Miljødirektoratets vilkårsdokument for ordningen. To av anmodningene måtte analysere B-prøven i tillegg da svovelinnholdet var nærme grenseverdien i kravet, men begge havnet innenfor både på A- og B-prøvene. Ingen anmodninger ble trukket av refusjonsanleggene eller avvist pga. ikke tilfredsstillende analyseresultater.

2.2 Nøkkeltall

I Tabell 1 vises en del nøkkeltall. Tall for innhold av vann, svovel og totalt organisk klor er **vektede snitt**, og de kan derfor avvike fra tallene i Figur 2.

Tabell 1. Nøkkeltall for refusjonsordningen for spillolje, 2008-2022.

År	Anmodninger	Deklarasjoner	Refusjonssats	Refusjonsbeløp	Omsøkt	Vann - innhold	Svovel innhold.	Klor innhold
	antall	antall	(NOK/l)	(MNOK)	(m ³)	(%)	(%)	(ppm.)**
2022	343	16 795	2,70	66,1	24 557	4,81	0,30	107*
2021	372	17 659	2,66	64,4	26 473	5,15	0,30	110*
2020	371	18 245	2,57	67,2	26 663	4,76	0,31	116*
2019	357	17 672	2,53	58,7	25 832	4,33	0,33	68
2018	348	17 464	2,49	¹⁾	25 790	3,93	0,34	56
2017	353	17 271	2,46	60,3	26 632	4,52	0,38	58
2016	379	17 053	2,41	58,9	25 258	4,61	0,38	49
2015	383	19 714	2,24	56,7	26 488	5,05	0,39	59
2014	367	18 860	2,20	53,1	25 589	4,83	0,39	71
2013	352	17 671	2,15	48,6	24 065	4,80	0,40	71
2012	381	18 360	2,11	49,3	25 581	4,87	0,41	77
2011	387	17 410	2,06	47,6	25 125	5,08	0,39	79
2010	368	16 377	2,03	44,6	23 648	5,46	0,36	91
2009	373	16 760	1,97	44,4	23 840	5,30	0,36	131
2008	388	17 034	1,94	43,1	24 101	6,14	0,39	136

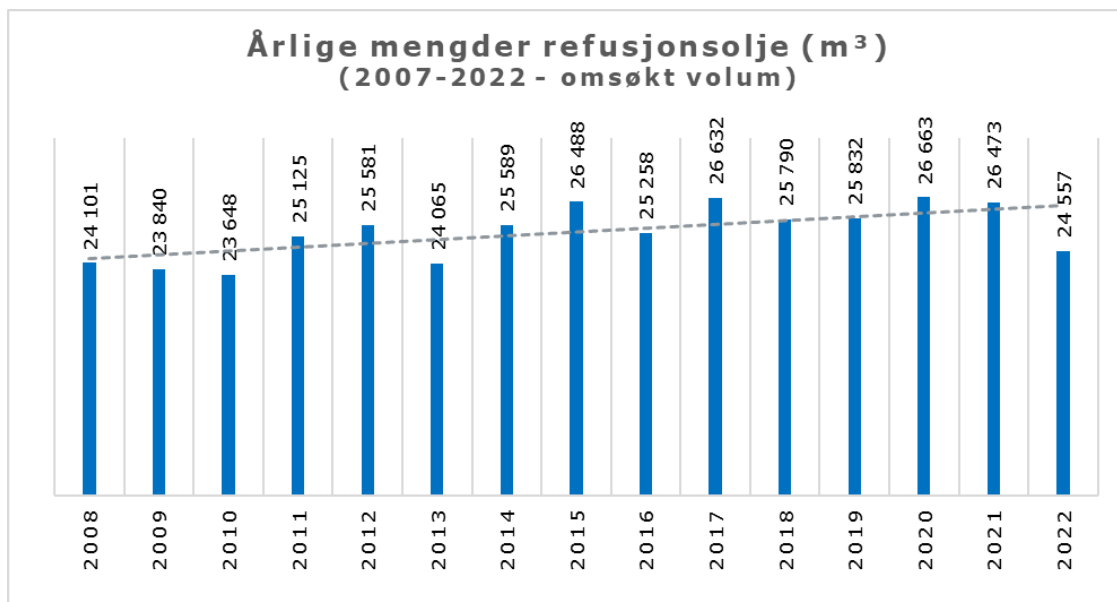
I 2022 ble det omsøkt refusjon for 24 557 m³ olje fordelt på 343 anmodninger og 16 795 deklarasjoner.

(* NSO laboratoriet som analyserer de fleste oljeprøvene, endret i 2020 metode for bestemmelse av klor i olje med en nedre målegrense på 100 mg/kg. Det er årsaken til at klor innhold i 2020 og senere har en vesentlig økning fra tidligere år). (**ppm- parts per million)

2.3 Innsamlede mengder, 1994-2022

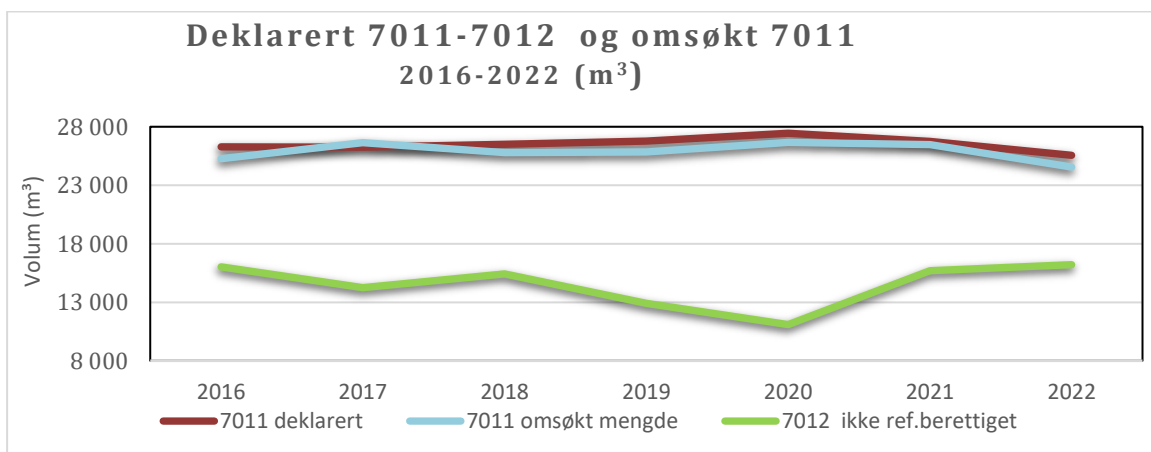
Figur 1 viser deklarererte mengder per år av refusjonsberettiget spillolje, med avfallsstoffnummer 7011, det er søkt refusjon for. De siste 25 årene har mengden refusjonsberettiget spillolje ligget rundt 21-27 000 m³/år.

I 2022 ble det deklartert 25 560 m³ spillolje 7011 og 16 211 m³ av 7012 (ikke refusjonsberettiget olje). Det ble omsøkt refusjon for 24 557 m³ spillolje i 2022.

Figur 1. Årlige mengder refusjonsoljespillolje 2008-2022. Verdiene er basert på omsøkt volum.

Figur 2 sammenligner mengder spillolje som er deklartert på 7011, 7012 og mot hvor mye olje det er omsøkt refusjon for i perioden 2016- 2022. Det omsøkes refusjon for bortimot samme mengde 7011 i 2022 som det som deklarerer som 7011.

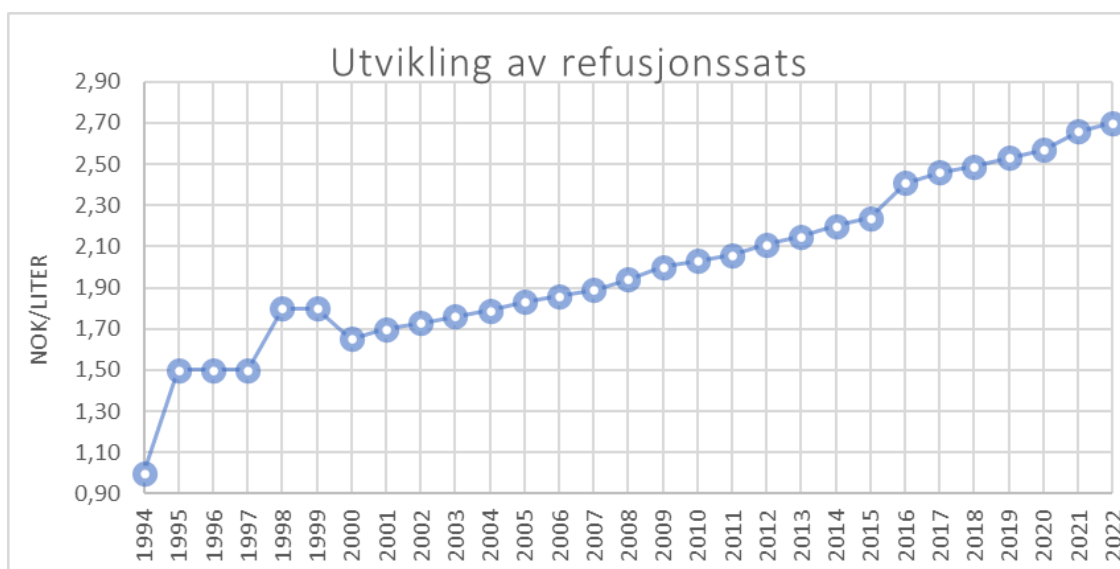
Figur 2. Spillolje sammenligning av deklarte og omsøkte mengder

Omsøkt mengde 7011 er relativt stabil fra år til år med mindre variasjoner.

For deklartert mengde 7012 (ikke refusjonsberettiget olje) har det vært en reduksjon i mengder over tid fram til 2020. I 2022 var det på samme nivå som i 2016.

2.4 Utvikling i refusjonssatsen, 1994-2022

Figur 3 viser utviklingen refusjonssatsene fra starten i 1994. Rrefusjonssatsen har økt fra 1,0 kr i 1994 til 2,70 kr i 2022. Satsen ble satt ned i 2000, fordi ordningen da ble utvidet til å omfatte flere typer spillolje. En viktig endring var at refusjon ikke lenger var knyttet til at det skulle ha blitt betalt smøreoljeavgift for oljen. Blant annet ble transformatoroljer og kasserte oljer fra fly inkludert i ordningen dette året.

Figur 3. Utvikling i refusjonssatsen, 1994-2022.

3 Oljekvalitet

Det er stilt krav om fire analyser av oljen: innhold av flammepunkt, totalt organisk klor, svovelinnhold og vanninnhold. Nøkkeltall fra 2022 presenteres i Tabell 2.

Tabell 2. Nøkkeltall for oljekvaliteten i 2022

Parameter	Krav	Snittverdi	B-prøve analysert
Flammepunkt	> 70 °C	Ikke relevant	
Totalt organisk klor	< 500 ppm.	107 ppm	
Svovel	< 0,6 %	0,3 %	0,52 % ¹⁾
Vann	Ingen	4,81 %	

1) To B-prøver ble analysert da de viste 0,52% svovel på A-prøvene. B-prøvene viste henholdsvis 0,52% og 0,48% svovel.

Analyse av flammepunkt, totalt organisk klor og svovelinnhold foretas for å ha kontroll med mulig innblanding av andre typer farlig avfall i spilloljen.

- Flammepunktet kan gi en indikasjon på om oljen har blitt blandet med f.eks. løsemidler eller bensin. For å ha kontroll med mulig innblanding av stoffer som kan senke flammepunktet, er det krav om at flammepunktet skal være høyere enn 70 °C.
- Analyse av totalt organisk klor er for å ha kontroll med innblanding av klorerte løsemidler (for eksempel TRI og PCB) eller miljøgifter i oljen. Totalt organisk klor må være mindre enn 500 mg/kg.
- Analyse av svovelinnhold er for å ha kontroll med innblanding av for eksempel bunkersolje eller andre oljer med høyt svovelinnhold. Svovelinnhold må være mindre enn 0,6 %.
- Vanninnholdet måles fordi refusjon bare utbetales for netto oljemengde. Vanninnholdet er avhengig av hvordan oljen er behandlet i brukstiden. Leveranser som kun inneholder transformatoroljer, har ofte vanninnhold under 1 %, mens oljer fra skip kan ha vanninnhold på 10 % og høyere. Laboratoriene oppgir vanninnhold som vektprosent, og tallet omregnes til volumprosent i henhold til en formel angitt av Miljødirektoratet. Ved utregningen legges det til grunn av oljen har en tetthet på 0,9.

I vilkårsdokumentets stilles det krav til at B-prøven analysere når analyseresultatene av A-prøven viser at flammepunktet er mellom 70 og 80 °C, eller totalt organisk klor mellom 400 og 500 mg/kg, eller svovel er mellom 0,5 og 0,6 %.

Avvik mot kvalitetskravene i vilkårsdokument.

I 2022 ble alle anmodninger behandlet av konulenten. Det ble registrert to avvik i A-prøvene som medførte at B-prøven måtte analyseres. De to prøvene hadde et svovelinnhold på 0,52%. B-prøvene viste henholdsvis 0,58% og 0,48%. Begge ble godkjente da gjennomsnittsverdiene var innenfor kravene i vilkårsdokumentet.

4 Erfaringer fra driften i 2022

4.1 Elektronisk løsning for refusjonsanmodninger

Fra 1.1.2019 ble elektronisk søknad om refusjon av spillolje innført. Anleggene registrerer søknad om refusjon av spillolje i databasen Avfallsdeklarerer.no i en egen spilloljemodul.

4.2 Erfaringer med elektronisk løsning

Den elektroniske løsningen forenkler refusjonssøknadene for refusjonsanleggene. Refusjonsanleggene henter inn deklarasjoner fra avfallsdeklarerer.no til anmodningene. Alle deklarasjoner med avfallsstoffnummer 7011 er tilgjengelig for refusjonsanleggene, uavhengig hvilket mottak som er første mottak på deklarasjonene.

Hovedandelen av kommunikasjon og all kvalitetssikring av anmodninger foregår i spilloljemodulen, og behov for andre arkiver er sterkt redusert. Kommunikasjonen som gjøres i løsningen, kan enkelt dokumenteres. Oppstår det feil i spilloljemodulen, kommuniseres dette med epost til brukerstotte@avfallsdeklarerer.no.

4.2.1 Manuell behandling av deklarasjoner

Ved seks tilfeller i 2022 har det ikke vært mulig for anleggene eller ved en feiltagelse glemt å "hente inn" deklarasjoner til anmodningene. I disse tilfellene, blir det opprettet en manuell behandling av deklarasjonene. Data hentes fra elektronisk anmodning og konsulenten lager en anbefaling om utbetaling hvis omsøkt volum tilsier at det blir ekstra utbetaling. Refusjon utbetales fra Miljødirektoratet.

Årsakene til at refusjonsanleggene ikke kan legges til en deklarasjon til en anmodning i spilloljemodulen, er

- hvis det tidligere er betalt refusjon for deklarasjonen på en annen anmodning
- hvis avfallsstoffnummer på en deklarasjoner er korrigert til 7011 av 1.mottak og deklarasjonen ikke har status Ferdig i deklarasjonsmodulen når den skal legges til en anmodning.

4.3 Behandling av refusjonsanmodninger anmodninger

Samtlige deklarasjoner knyttet til anmodningene, vurderes av konsulenten. Når deklarasjoner er mangelfulle, inneholder feil eller ikke er entydig, tilbakeholdes disse av konsulenten. Refusjonsanleggene gis så anledning til å gi tilsvaret. Deretter vurderer konsulenten tilsvaret og enten anbefaler utbetaling eller foreslår å avvise utbetaling. Miljødirektoratet vurderer og beslutter om enkeltdeklarasjoner skal utbetales.

Deklarasjoner hvor det er gått mer enn ett år mellom deklarasjons- og anmodningsdato kan hentes inn i en anmodning, men avvises automatisk for utbetaling.

Feil som fører til at deklarasjoner tilbakeholdes av konsulenten kan være:

- om oljen ikke er refusjonsolje
- uklarhet om oljens opphav, f.eks. hvis avfallsprodusentens næringskode ikke tilsier at det produseres spillolje i bedriften eller ved feil bruk av EAL-koder
- mulig samdeklarerer, som ikke er tillatt for spillolje
- (relativt) store oljemengder deklarerert med avfallsanlegg som avfallsprodusent
- flere deklarasjoner på samme dato fra samme avfallsprodusent
- for lang mellomlagringstid av oljen før den føres på refusjonstank

Årlig tilbakeholdes det 450-550 deklarasjoner av konsulenten, og refusjonsanleggene blir bedt om å komme med nærmere avklaringer. De aller fleste deklarasjonene som ble tilbakeholdt, ble utbetalt etter avklaring med refusjonsanlegget og produsentene. I 2022 ble 39 deklarasjoner avslått for utbetaling.

Årsakene til at deklarasjoner blir avvist kan være:

- Deklarasjonen er for gammel, dvs. over ett år
- Oljen er ikke refusjonsberettiget, dvs. annen oljetype eller forurenset olje
- For lang mellomlagringstid
- Samdeklarerert
- Dobbeltregistrerte deklarasjoner

For avviste deklarasjoner, blir det ikke utbetalt refusjon. Det ble tilbakeholdt refusjon for 61 m³ som utgjør 0,25 prosent av omsøkt volum.

4.4 Trender

Virksomheter som tidligere hadde status som innsamlere og nye innsamlere, deklarerer ofte spillolje de henter hos kunder med seg selv som produsent. På deklarasjonsskjema føres det opp hvem de har hentet avfallet av, men de mangler fullmakt fra produsenten i Avfallsdeklarerer.no for å kunne deklarerer avfallet på riktig produsent.